

72 hodin se soudci (část druhá)

eFocus

Druhý den na pražském krajském soudu začínáme v jednací síni. Silné emoce v případě střídavé výchovy dětí přebíjel fakt, že obhájce jedné ze stran byl nepřipravený. Co si o tom Martina Kasíková myslí? A jak často se soudci setkávají s nepřipravenými advokáty? V rozhovoru se soudkyní Kateřinou Černou se pak dozvíme, že odjet na dovolenou je pro soudce „za trest“.

Jednání, kdy se bývalí manželé nebyli schopni domluvit ohledně střídavé péče a měli neobvyklý komunikační blok (otec navrhoval, aby se děti stěhovaly mezi dvěma konci republiky po půl roce), netrvalo dlouho. Senát v čele s Martinou Kasíkovou rozhodl, že pro děti těchto účastníků není změna prostředí po půl roce vhodná. Emotivní závěr a těžce nesená prohra jednoho z rodičů jistě nebyla pro soudce neobvyklým scénářem. Pro nezúčastněného pozorovatele bylo nejvíc překvapivé ale zjištění, že kvalita služeb poskytnutá jedním z advokátů byla okatě nedostatečná. Rozhodl jsem se proto otevřít toto téma s Martinou Kasíkovou.

Jak Vy, jako soudkyně, vnímáte obhájce?

„Nedělím je na sympatické a nesympatické... od toho se člověk odhmotní. Nejhorší je ale nekvalitní výkon zastoupení. Musím říct, že co jsme dopoledne viděli, není výjimka. Stává se, že advokáti jsou špatně připraveni. Leckdy se netrefí ani do zákona, podle kterého soudíme. Já ale zase netvrdím, že soudci jsou vždy připraveni perfektně...“

Kdybychom rozebrali konkrétní jednání, které jsem viděl...

„Advokátka byla připravená velmi slušně. Měla standardní přiměřený výkon, nepřehrávala a co potřebovala říct, to řekla. Byla takový správný typ advokáta s kvalitně odvedeným výkonem. Druhá strana nebyla v podstatě připravená na nic.“

Vy tedy nekvalitu advokátních služeb rozpoznáte lehce, ale co laik?

„Často to lidé nepoznají. Soudce to ví, nestranný právník to pozná. Jediný, kdo to nepozná, jsou účastníci řízení. Já respektuji to, že někdy musí advokát hájit něco, o čem není přesvědčený a jen prázdně argumentuje, i když nemá manévrovací prostor. Ale někdy je to opravdu o tom, že nevyužije nabízených argumentů ve prospěch svého klienta.“

A jak je to tedy časté?

„Z jednacích dnů je obvykle minimálně na jednom jednání někdo slabý.“

Vrátím se k jednání, které jsem sledoval. Bývalí manželé měli opravdu nízké příjmy. Pro soudce musí být těžké přemýšlet nad poměry nemajetných lidí. Navíc v případě, že soudce je dle zákona zajištěn... Je ta empatie těžká?

„Ve chvílích, kdy se rozhoduje o nízkých výživných, kde nejsou příjmy, je to těžké. Je to vážení na lékárnických vahách a člověk se do toho nakonec vcítit musí, protože mu nic jiného nezbývá. Tohle je

ale veliký problém, soudce ví, že celá rodina je determinovaná tím, že nemá peníze. Navíc v období, kdy se všechny sociální dávky snižují. Na druhou stranu u výživného je mnoho tatínků, kteří mají prokázané příjmy nízké nebo jsou záměrně na nemocenské, a to se těžko posuzuje. Ne vždy to, co zjistíme, je skutečná pravda. Řada lidí žije v „šedé ekonomice“ a před námi prokazují příjem deset tisíc korun. A pro soudce je traumatizující záležitost, když se vyšší příjem nepodaří prokázat.

Je to tak, že v rodinných záležitostech u soudce vždy zvítězí zdravý rozum, na který se „namotá“ norma.

„Soudce je člověk, který má zákon vykládat. Ten výklad musí, zejména v rodinných věcech, podrobit své představě spravedlivého a funkčního uspořádání vztahu mezi rodiči a jejich dětmi. A na tom se musí v odvolacím senátu shodnout tři lidé...“

Kolik času průměrně strávíte na jednom případě. Teď nemyslím dobu, kdy je případ „na stole“.

„To se těžko odhaduje. Soudce, který případ studuje, na něm průměrně stráví sedm až deset hodin pročítání, jednání a psaní rozsudku... U složitých věcí je to samozřejmě více.“

Co je nejtěžší?

„Na té práci je nejtěžší dospět k rozhodnutí a uvědomovat si všechny kroky, které vás k tomu vedly. Senát se schází i několikrát. Někdy se rozhodnutí dokonce napíše, a pak si uvědomíte, že to není ono. Ladí se a ladí se... Nedávno jsme řešili odvolání proti rozsudkům, kterými byly zrušeny rozhodčí nálezy, kde bylo otevřeno asi šest právních otázek, u kterých jsme si museli vyjasnit názory. A u jednoho problému stále řešíme náš názor. Samosoudce se radí jen sám se sebou, ale zase má tu nevýhodu, že nemůže formulovat svůj názor před ostatními nahlas. To totiž někdy dojdete sami k názoru, že je to hloupost.“

Mají soudci nemoc z povolání? Například že i doma dlouze váží svá rozhodnutí?

„Já bych řekla, že naopak. Že doma si vychutnáme to, že vše musí letět. Nejsme výrazně váhaví. I v práci jsme u většiny věcí schopní si po první poradě senátu sjednotit názory. A když to nejde, dáme si termín, kdy věc rozhodneme.“

FUNKČNÍ POSTAVENÍ SOUDCE

S výkonem funkce soudce jsou spojeny zvláštní zákonné povinnosti (§ 79 až 82 ZSS). Jednak se týkají rozhodovací činnosti – vykládat zákon podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a postupovat v řízení v přiměřených lhůtách a bez průtahů, nestranně a spravedlivě.

K dalším povinnostem patří zejména povinnost prosazovat soudcovskou nezávislost, nedat se ovlivnit politickými zájmy, veřejným míněním nebo sdělovacími prostředky. K účastníkům musí soudce přistupovat nezaujatě.

Soudce by měl ve svém osobním životě postupovat tak, aby nebyla zpochybňována jeho soudcovská nezávislost nebo dobrá pověst soudnictví.

Zvláštní povinností je mlčenlivost o všem, co se dozvěděl v souvislosti s výkonem funkce (a to i po skončení funkce, nebyl-li mlčenlivosti zproštěn). Podle § 82 ZSS by si také měli soudci prohlubovat odborné znalosti.

Když jsem Martinu Kasíkovou požádal, zda bych mohl vyzpovídat některé z jejích kolegů, ihned jí napadla Mgr. Kateřina Černá z obchodního úseku. Mladá, energická soudkyně dokazuje, že justice rozhodně není baštou konzervatismu a nicnedělání. Když vypráví o tom, že práce, na rozdíl od advokacie, sama „přichází za ní“ a rozhodně je jí stále dost, není v jejích slovech ani náznak nepohody. Naopak, kdyby měl den o pět hodin více, jistě by je využila k práci. I když působila jako advokátní koncipientka, dnes by si návrat „na druhou stranu“ představila těžko. „*My, soudci máme myšlení nastaveno úplně jinak. Je velmi těžké se do toho znovu dostat. Trvalo by dlouho, než bych se přeladila na vlnu klienta. My, soudci, si totiž můžeme dovolit ten luxus vidět věci objektivně. Já nemusím být milá na strany, můžu se dívat nezaujatě i s nadhledem,*“ dodává.

Jak vnímáte ty stereotypy, které má společnost o profesi soudce? Například že jsou pomalí, nebo toho moc nedělají?

„Vadí mi to, ale nemůžu s tím nic dělat. Názor, že jsme líní a nic neděláme, mi vadí nejvíc. Protože vím, že to není pravda. Také mi vadí, že jsou soudci vnímáni jako úplatní. Ve společnosti není atmosféra pro to soudce chválit. Naopak je soudce vnímán jako společný nepřítel, na kterém se všichni shodnou.“

Proč?

„Ono se to nabízí. Většina řízení je sporných a jedna strana nutně odchází nespokojená, tedy padesát procent účastníků. Nejsme tady od toho, abychom dělali lidem radost, a z toho to vyplývá.“

Když jste šla do soustavy, počítala jste s tím?

„Úplně jsem o tom neuvažovala. Dejme tomu, že jsem necítila potřebu zalíbit se každému.“

Máte tendenci lidem vysvětlovat, že se v názoru na Vaší profesi třeba mýlí?

„Ne, já už jsem na to rezignovala. Lidé, kteří mě znají, vědí, jak to je.“

A co advokáti?

„Ze strany advokátů jsem nezažila, že by paušalizovali. Že by řekli, že soudci nic nedělají. Právě advokáti si totiž nejvíc dokážou představit, jaká naše práce je. A určitě by to většina advokátů dělat nechtěla.“

Vzpomínáte si na začátky, když jste vstoupila do soustavy? Co Vám vadilo?

„V té době, když jsem začínala, byl problém s technickou vybaveností, soudy byly spíš na okraji zájmu ztechnizovat státní správu. Teď mi spíš vadí, že některé nápady s elektronizací justice předbíhají technický stav. Vše se řeší za pochodu.“

Vždy jste chtěla být soudkyně?

„Po škole jsem začínala jako advokátní koncipientka, kde jsem byla zhruba rok. A pak jsem šla na testy, tehdy bylo přechodné období, kdy justiční čekatele vybíralo ministerstvo. Přihlásila jsem se na konkurz a v rámci výběrového řízení mi nabídli místo u Okresního soudu v Bruntále. To jsem nepřijala. Nechtěla jsem se stěhovat z Prahy do Bruntálu, to se mi nemůže nikdo divit (*smích*). A potom potřebovali další vlnu čekatelů a nabídli mi Okresní soud v Benešově, kde jsem pak byla dva roky jako čekatel a čtyři roky jako soudce.“

Liší se představa advokátní koncipientky, jak vypadá práce soudce a realita?

„Mě spíš překvapilo, co všechno soudce musí udělat. Asi by bylo ideální, kdybychom měli, tak jako v zahraničí, k ruce někoho, kdo pro soudce spis připraví, udělá právní rozbor apod. Teď už se to zlepšilo. Jednodušší úkony ve spise už nedělám, to je práce tajemnice. Dřív jsem ale řešila ve spise i

závady v doručení.

Jsou na okrese soudci opravdu tak „zavaleni“?

„Zatíženost okresních ani krajských soudů se nedá paušalizovat. Záleží vždy na konkrétním soudci. Stejně jako máte špatného zedníka a vynikajícího zedníka.“

Vy jste tedy nepocítovala na okrese nápor případu? Jaký je Váš recept?

„Je to hlavně o tom, dělat práci pořád, průběžně a ve stále stejném tempu. Každá absence se nutně projeví. V podstatě pro nás je za trest odjet na dovolenou. Není to jako v jiném zaměstnání. Že odjedete a tři týdny práci dělá někdo jiný. U nás se chodí senátu zastaví. Napadají nové věci, do nevyřízených spisů chodí pošta. Návrat po dovolené znamená, že mám stůl do půl metru založený spisy. Potom je to o tom udělat to hned a neodkládat. Jinak vás to zavalí.“

Baví vlastně člověka taková práce?

„Jsou to jenom spisy. Ale každý spis je případ a každý je jiný. Musíte ho přečíst, jdete do jednačky. Mě ta práce baví, ale devadesát procent lidí by vám asi řeklo, že by to nikdy dělat nechtěli.“

Pamatujete si na Vaše první rozhodnutí?

„Když jsem byla poprvé v jednačce, šlo o nezrušitelné osvojení dítěte.“

Jaký to byl pocit, poprvé v životě udělat takové rozhodnutí?

„Byla jsem víc nervózní, než jsem teď. Emoce se mnou už necloumají. Já jsem se na to první rozhodnutí těšila.“

Takže si na to rozhodování zvyknete.

„Stane se z toho rutina. Zvyknete si na to, že máte zodpovědnost. Jste schopni ji přijmout a nedělá vám to problém. A samozřejmě musíte být schopni přijmout i její důsledky.“

Specializace soudce je velmi důležitá, dostala jste se ale někdy k oborům práva, které Vás bavily méně?

„Já jsem nikdy nechtěla soudit rodinné právo a soudila jsem ho krátce. Jinak jsem soudila trest i civil, to je trochu výjimka.“

Jaké výhody má, pro Vás, soudit trest a civil?

„Nedá se říct výhoda a nevýhoda. Trestní proces je o něco svižnější, případů je méně. Spis otočíte častěji a v podstatě ho máte od policie a státních zástupců předpřipravený. Na druhou stranu je to citlivější a důsledky rozhodnutí jsou daleko závažnější. Civilní spis se naopak tvoří tzv. za pochodu. Přijde žaloba a několik příloh. Postupně se to nabaluje a mnohdy, teprve v jednacím síni se najednou dozvíte úplně nové skutečnosti, o kterých se zatím nikdo nezmínil. V tom je civil možná složitější.“

S Martinou Kasíkovou jsme se bavili o věčných stěžovateli, kteří soudům přidělávají vrásky. Také s nimi máte zkušenosti?

„Ano, každý okresní soud má svého notoricky známého podavače žalob. A někdy nejen jednoho. Je s nimi nejvíce práce. Do jedné žaloby dají dvacet návrhů, dvacet žádostí o něco... A byť je od začátku jasné, že to nemá reálný základ a že tam není reálná šance na úspěch, musíme s tím pracovat.“

A na závěr, co byste poradila nováčkům v soustavě? Anebo lidem, kteří o této profesi uvažují...

„Ti, kteří se rozhodují, by si měli uvědomit, že s tím je spojená obrovská zodpovědnost.“

Budeme rádi, když s námi budete diskutovat svůj názor na soudy >>> [zde](#).

Zdroj informací v tabulkách: WINTEROVÁ a kol. Civilní právo procesní. 5. Vyd. Praha: LINDE

Další články:

- [Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.](#)
- [Náš náskok byl v odhodlání a ochotě riskovat](#)
- [Na co se zaměřoval úřad pro ochranu osobních údajů při své kontrolní činnosti v roce 2020?](#)
- [„Co nás čeká v právu ICT v roce 2021“](#)
- [Rozhovor s Petrem Sprinzem](#)
- [Odborný seminář: Závazky v novém občanském zákoníku](#)
- [Odborný seminář: Smlouvy uzavírané se spotřebitelem v novém občanském zákoníku](#)
- [Chambers Europe 2012: PRK Partners oceněna za nejlepší klientské služby](#)
- [Nataša Randlová prominentním právníkem Chambers Europe](#)
- [Ocenění soutěžněprávního týmu advokátní kanceláře Schönherr](#)
- [Advokátní kancelář KŠB byla oceněna jako nejlepší národní právní firma v ČR](#)